

Den sidste valkyrie

THIT JENSEN: Det er utroligt, hvad en islandsk askesky kan forårsage. Ad snørklede veje blev jeg tirsdag aften ført via Kraks ruteplan til Børglum Kloster. En smuk forårsaften, som kulminerede ved synet af middelalderens Bispesæde, Børglum Kloster, stedet, som helt siden Vikingetiden eksisterede i form af kongsgård og fra 1536 som herregård.

Mit mål var at høre Jens Andersen fortælle om Thit Jensens forfatterskab og herunder hendes historiske roman om "Stygge Krumpen" fra 1936, alias "Børglum Bispen". Foredraget skulle foregå i Børglum Klosters "Kongesal".

Derfor havde jeg gjort mit hjemmearbejde – og havde læst om Thit Jensens liv og gerning!

Det var ikke historiske romaner, som i første omgang gjorde Thit Jensen kendt og anerkendt i litterære kredse. Hendes talent og samfundsenngagement rakte langt videre. Egentlig var Thit Jensens fornavn: Maria Kirstine Dorothea, men hun blev kaldet Thit.

Hun var fjerde barn i en søskendeflok på 11 i Farsø, hvor faderen var distriktsdyrlæge og moderen hjemmegående, og hendes ældre bror var den senere berømte forfatter og Nobelprismodtager (1944) Johannes V. Jensen (1873-1950).

Thit Jensen voksede op i et ikke-kristent hjem, hvor faderen havde en særlig interesse for spiritismen, ligesom han var den første danske forsker inden for parapsykologien.

Thit Jensen delte livet igennem faderens interesse for spiritisme og troede på reinkarnation og muligheden for kontakt med afdøde, en evne hun menes at have anvendt i sine historiske romaner. Faderen var meget belæst og børnene gik ikke i den kommunale skole, men havde privatlærerinde, ligesom faderen selv underviste børnene i engelsk, tysk og fransk.

Efter konfirmationen måtte Thit Jensen blive i hjemmet, som huslærer for sine små søskende og hjælpe moderen med husholdningen. Senere uddannede hun sig som fotograf, og havde en overgang atelier i hjemmet.

Som 22-årig rejste hun til København for at skrive. Det var dog ikke familiens ønske, at hun skulle skrive, hun måtte før rejsen gemme blyant og papir med sine skriverier i sine højskaftede støvler, så moderen ikke fandt dem.

Da hun i 1898 ankom til København, lejede hun et pulterkammer, hvor betalingen bestod i at servere morgenkaffe og gå ærinde for værtinden. Et arbejde, som betød, at hun selv fik en skive brød og et glas mælk, som igennem flere år var hendes eneste daglige måltid, indtil hun radmager og afkræftet fik sin debut som forfatter. Og da hun i 1903 debuterede med romanen "To søstre", fik hun kolossal modstand fra familien, især fra sin kendte bror.

Allerede i debutromanen slog Thit Jensen tonen an for et af sit forfatterskabs mærkesager, kampen for en moderne kvinderolle. Thit Jensen tilsluttede sig dermed det mo-

derne gennembruds kvindefrigørelsesidealer. Hun mente, det var muligt for kvinder både at få uddannelse og arbejde, men også kærlighed og moderskab i et traditionelt ægteskab.

Som led i denne kamp etablerede hun i 1923 foreningen "Frivilligt moderskab", efter et besøg hos en kvindelig læge i Holland, hvor igennem hun agiterede for kvinders ret til at anvende prævention, og året efter stiftede hun sammen med den danske læge J.H. Leunbach "Foreningen for Sexuel Oplysning".

Begge dele gav voldsomme reaktioner, men Thit Jensen fortsatte uførtødt sin kamp via foredrag.

Dernæst skrev hun uafledigt romaner; i perioden 1903-1928 ca. én om året, ligesom hun foretog længerevarende rejser til USA, Australien og New Zealand.

Det var også hende, som allerede i 1920 foreslog at skønlitterære forfattere modtog biblioteksafgift, et forslag, som først blev lovfæstet i 1941. I 1949 modtog Thit Jensen Den Kgl. Belønningsmedaille i guld, og i 1954 blev hun Ridder af Dannebrogssordenen.

Når romanen "Stygge Krumpen" er særlig interessant også i samtiden, skyldes det ikke mindst dens sanselige kamp mellem liv og død, mellem traditionelle kvindelige og mandlige værdier, mellem katolicisme og protestantisme og ikke mindst, kampen mellem åndelige og materielle værdier. Alt sammen udfoldet i et frodigt og fantasifuldt univers langt væk fra finurlige fakta. Hvem kan ikke genkende nogle af de eksistentielle temaer fra dagens debat?

Jens Andersen nåede dog aldrig frem med flyet fra København til Aalborg, pga. den islandsk askesky, og derfor heller ikke videre til Børglum.

En askesky skal dog ikke forhindre mig i at formidle min fascination af forfatteren Thit Jensen (1876-1957), selvom jeg gerne ville have krydret mit skrift med Jens Andersens formodede guldgrube i den sammenhæng.

» Allerede i debutromanen slog Thit Jensen tonen an for kampen for en moderne kvinderolle.